Ministerstwo
Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Sławomir Pałka

BK-VII.0520.495.2026
Warszawa, 03 listopada 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr **19926** grupy posłów w sprawie „praktyki orzekania o pieczy i kontaktach w postępowaniach zabezpieczających, terminów rozpoznawania wniosków oraz dostępności opinii OZSS".

Ad. 1

Stosownie do treści art. 243 *ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2026 r. Poz. 468, ze zm.; dalej jako „k.p.c.")*, zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Postępowanie zabezpieczające ma zatem charakter odmienny od postępowania rozpoznawczego i nie wymaga co do zasady przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego.

Zgodnie z art. 730^1 § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Odmienny charakter postępowania zabezpieczającego nie oznacza, że sąd może pominąć twierdzenia lub materiały przedstawione przez stronę, jeżeli dotyczą one okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w przedmiocie zabezpieczenia. Uprawdopodobnienie stanowi bowiem sposób wykazania określonych okoliczności, przy którym nie jest wymagane osiągnięcie takiego stopnia pewności jak przy udowodnieniu tych okoliczności. Nie oznacza to jednak zwolnienia sądu z oceny wiarygodności materiału przedstawionego w celu uprawdopodobnienia.

Jednocześnie należy odróżnić ocenę materiału przedstawionego w celu uprawdopodobnienia określonych okoliczności od oceny dowodów przeprowadzonych w ramach pełnego postępowania dowodowego. Art. 233 § 1 k.p.c. ustanawia zasadę swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów. Z uwagi na charakter postępowania zabezpieczającego nie można zatem utożsamiać sposobu oceny materiału służącego uprawdopodobnieniu z oceną dowodów dokonywaną w ramach pełnego postępowania rozpoznawczego.

W sprawach dotyczących pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów z dzieckiem zastosowanie ma **przede wszystkim art. 756[1] k.p.c., przewidujący orzekanie w przedmiocie zabezpieczenia po przeprowadzeniu rozprawy, chyba że chodzi o wypadek niecierpiący zwłoki.**

Ocena prawidłowości zastosowania ww. przepisów w konkretnej sprawie należy do sądu rozpoznającego sprawę oraz – w zakresie przewidzianym przepisami prawa – do sądu odwoławczego. Minister Sprawiedliwości nie jest uprawniony do oceny wykładni przepisów dokonanej przez sąd w konkretnej sprawie, jak chociażby ta przedstawiona w interpelacji.

Uprawnienia Ministra Sprawiedliwości w części, dotyczącej postępowań sądowych, dotyczą wyłącznie zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych; regulują je przepisy ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Nadzór ten obejmuje między innymi analizę i ocenę prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego oraz wykonywanie czynności niezbędnych ze względu na wystąpienie uchybień w działalności administracyjnej sądów (art. 37f § 1 i 2 u.s.p.). Zgodnie z art. 9b u.s.p., czynności te nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie są niezawiśli, bowiem nadzór nad sądami w zakresie orzekania sprawują sądy drugiej instancji oraz Sąd Najwyższy.

Minister Sprawiedliwości nie posiada uprawnień do analizy i oceny postępowania dowodowego, czy też interpretacji/wykładni przepisów, stosowanej przez sąd. Weryfikacja postępowania (dopuszczonych dowodów, ich oceny, prawidłowości zastosowanych przepisów oraz ich wykładni) jest przeprowadzana w sytuacji skorzystania przez stronę z przewidzianych prawem środków procesowych, takich jak zażalenie albo apelacja.

Ad. 2

Ministerstwo Sprawiedliwości nie gromadzi danych dot. wniosków o przekroczenie terminu z art. 737 kpc w sprawach o zabezpieczenie pieczy nad małoletnim.

Zasób danych gromadzonych w sprawozdaniach ograniczony jest budową formularzy statystycznych, a co za tym idzie nie ma możliwości wyodrębnienia wszystkich informacji na temat spraw toczących się w sądach w danych okresie sprawozdawczym w sposób szczegółowy. Sprawozdania statystyczne z przyczyn obiektywnych nie mogą oddawać każdego aspektu funkcjonowania sądów powszechnych.

Minister Sprawiedliwości ustala ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych. W latach 2020-2026, cyklicznie wskazywany jest kierunek pt. „Nadzór nad terminowością rozpoznawania wniosków o udzielenie zabezpieczenia w sprawach rodzinnych i opiekuńczych". Nadto, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury organizuje szkolenia z zakresu prawa rodzinnego, między innymi: „Postępowanie zabezpieczające w sprawach rodzinnych. Zbieg sprawy o rozwód z postępowaniem z zakresu prawa rodzinnego przed sądem rejonowym", „Postępowanie zabezpieczające w sprawach o rozwód i o separację", „Sprawność postępowania sądowego opiekuńczego a sytuacja prawna i życiowa małoletniego".

W świetle znacznego obciążenia wydziałów rodzinnych nie jest wykluczone, że dochowanie terminu do rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia nie zawsze jest możliwe. Co więcej, krótki termin nie zawsze daje się pogodzić z postulatem wieloaspektowej oceny sytuacji dziecka i rodziców. Prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki nie oznacza jej rozpoznania „natychmiast", lecz w najkrótszym możliwym czasie, przy uwzględnieniu stopnia skomplikowania sprawy oraz konieczności podjęcia niezbędnych czynności.

Ad. 3

Wyjaśniam, że zakres danych objętych sprawozdaniem statystycznym jest ograniczony budową wzoru formularza i nie jest możliwe wyodrębnienie wszystkich informacji na temat postępowań sądowych w sposób szczegółowy.

Resort nie dysponuje tak szczegółowymi danymi z zapytania.

Ad. 4

Resort posiada dane statystyczne dot.:

- czasu oczekiwania zleceniodawcy na opinię w sprawach opiekuńczych i o rozwód (od daty zakończenia badań do daty wysłania opinii) wraz z wyszczególnieniem średniego czasu za lata 2024-2025 oraz I półrocze 2026 z działalności opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów – dane ogólnopolskie oraz z podziałem na apelację warszawską;

- czasu oczekiwania zleceniodawcy na opinię w sprawach opiekuńczych i o rozwód (od daty wpływu sprawy do ozss do daty wysłania opinii) wraz z wyszczególnieniem średniego czasu za lata 2024-2025 oraz I półrocze 2026 z działalności opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów - dane ogólnopolskie oraz z podziałem na apelację warszawską.

Informacje zbierane są na podstawie sprawozdań z działalności opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów MS-OZSS 25.

Ad. 5

Zgodnie z aktualnym stanem prawnym, moment wysłuchania małoletniego nie wynika wprost z przepisów. Z tego też względu brak przeciwwskazań, aby wysłuchanie małoletniego nastąpiło już na początkowym etapie postępowania sądowego.

Co do zasady, wysłuchanie małoletniego powinno nastąpić w każdej sprawie jego dotyczącej, po stwierdzeniu przez sąd, że rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości małoletniego na to pozwala.

Resort nie planuje inicjować prac legislacyjnych, które zmierzałyby do wskazania konkretnego etapu postępowania, na którym powinno nastąpić wysłuchanie małoletniego.

Ad. 6

W Ministerstwie Sprawiedliwości opracowany został projekt wprowadzający do polskiego porządku prawnego definicję pieczy współdzielonej oraz określenie zasad jej orzekania w sprawach o rozwód i separację oraz w sprawach między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu (UD349). Ministerstwo Sprawiedliwości stoi na stanowisku, że w sytuacji

rozstania rodziców, dziecko powinno co do zasady spędzać równą lub porównywalną ilość czasu z każdym z nich. Stosownie do postanowień zawartych w projekcie, sąd będzie każdorazowo zobowiązany do określenia wymiaru pieczy sprawowanej przez każdego rodzica w powtarzających się okresach, biorąc pod uwagę konkretne okoliczności faktyczne. Powyższe okresy powinny urzeczywistniać przede wszystkim potrzeby dziecka, wynikające z wieku czy stanu zdrowia, ale też z realizacji obowiązku edukacyjnego i zajęć dodatkowych. Nie bez znaczenia pozostaje także dotychczasowy zakres sprawowania pieczy nad dzieckiem, i to zarówno przed rozstaniem rodziców, jak i po ich rozstaniu.

Proponowana konstrukcja pieczy współdzielonej zakłada, że stanowi ona jedną z możliwych form wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem przez oboje rodziców, którzy mają różne miejsca pobytu. Pozostawienie pełnej władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom jest warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej. Nie oznacza to jednak, że wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej automatycznie będzie wiązało się ze sprawowaniem pieczy współdzielonej. Ministerstwo Sprawiedliwości wyraża przekonanie, że piecza współdzielona winna stanowić jedną z opcji uregulowania sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej po rozwodzie/separacji lub rozstaniu rodziców.

Podstawowym celem pieczy współdzielonej jest zapewnienie najlepszych warunków dla prawidłowego rozwoju dziecka. Warunkiem koniecznym jej orzeczenia jest wspólne powierzenie rodzicom wykonywania władzy rodzicielskiej. W sytuacji braku współpracy rodzicielskiej w istotnych sprawach dziecka, nie jest możliwe powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, a tym bardziej orzeczenie pieczy współdzielonej. Natomiast samo istnienie konfliktu nie dyskwalifikuje automatycznie pieczy współdzielonej, gdyż może być on wywoływany przez rodzica, który dąży do nie orzeczenia pieczy współdzielonej. Źródło konfliktu i jego charakter będą więc każdorazowo podlegać ocenie sądu przy wyborze formy wykonywania władzy rodzicielskiej.

W okresie sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem, każdy z rodziców samodzielnie decyduje o zwykłych, codziennych sprawach dziecka. W istotnych sprawach dziecka, takich jak edukacja czy zdrowie, pożądane jest natomiast współdziałanie obojga rodziców. Niezdolność rodziców do właściwej komunikacji i współpracy w istotnych sprawach dziecka co do zasady uniemożliwi orzeczenie pieczy współdzielonej. Jeżeli jednak konflikt między rodzicami ma charakter przejściowy i nie wiąże się ze stosowaniem przemocy, a podjęli oni próbę komunikacji i współpracy w istotnych sprawach dziecka, orzeczenie pieczy współdzielonej nie jest wykluczone, o ile takie rozstrzygnięcie jest zgodne z dobrem dziecka.

Ad. 7

Por. odpowiedź na pytanie numer 1.

Ad. 8

Obecnie obowiązujące przepisy nie rozróżniają ani nie preferują jednego z rodziców. Dyskryminacja strony oznaczałaby brak bezstronności sądu. W takiej sytuacji stronie przysługuje prawo do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego referenta.

Ad. 9

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, został wpisany do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów pod numerem UD349, z planowanym terminem przyjęcia przez Radę Ministrów w III kwartale 2026 r.[1] Projekt UD349 został przyjęty przez Radę Ministrów 3 listopada 2026 r. i zostanie skierowany do Sejmu.

Postanowienia zawarte w projekcie nie obejmują skrócenia czasu oczekiwania na opinię OZSS.

W polskim porządku prawnym sąd ma obowiązek odniesienia się do twierdzeń stron, stąd też brak było podstaw do zamieszczania tego typu regulacji w ww. projekcie.

Projekt nie zawiera przesłanek orzekania pieczy współdzielonej „w równych okresach czasu", albowiem każdy przypadek winien być oceniany indywidualnie, a sąd ma obowiązek kierować się przede wszystkim dobrem dziecka. Projekt zakłada, że rodzice będą mogli sprawować pieczę w porównywalnych okresach, ale nie tylko w równych okresach i określa kryteria, którymi sąd winien się kierować orzekając pieczę współdzieloną.

Z wyrazami szacunku

Sławomir Pałka
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

[1] https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy--kodeks-rodzinny-i-opiekunczy-oraz-niektorych-innych-ustaw2